

COMMUNICATIE MET OUDEREN: NÉT WAT ANDERS.

Tijdens mijn opleiding tot communicatiewetenschapper, en later in mijn werk als communicatieadviseur was het woord 'doelgroep' heilig. Gevolgd door 'de boodschap'. Die moest aansluiten bij de doelgroep. Logisch, zou je zeggen, want praten – persoonlijk, schriftelijk of digitaal – doe je anders met een tiener dan met een gepensioneerde. De levensfase, interesse, aanspreekvorm en nog wat andere factoren zijn zo verschillend dat niemand eraan denkt om dat op een identieke manier te doen.

En toch is dat wel wat vaak gebeurt als het om ouderen gaat. We hebben de 'Zwitserleven-oudere' en 'de zielige, eenzame oudere', maar daar tussenin zit nog weinig variatie. En dat is jammer en een gemiste kans voor iedereen die contact zoekt met deze groeiende groep, met een dienst of product.

Want kijk je wat verder naar wat ouderen beweegt, en wie dat dan zijn, dan lijkt op het eerste gezicht geen oudere hetzelfde. Want wanneer ben je oud? Voor jezelf, voor de buitenwereld? Tiener ben je alleen op een bepaalde leeftijd, en je bent tiener-af als je twintig wordt.

Maar een oudere? Voor iemand van 17 jaar is iedereen boven de dertig al oud. 65-plussers vinden zichzelf dan wel ouder, maar echt oud ben je als je in de tachtig bent, of negentig. En vijftigers? Die zullen zichzelf nooit 'oudere' noemen. No way!

Psychologie van het ouder worden Inmiddels is er redelijk wat onderzoek gedaan naar wat mensen beweegt, hoe ze in het leven staan en waar ze warm voor lopen. En dan is het alleen maar logisch dat blijkt dat een tachtigjarige gemiddeld minder actief en mobiel is dan een 55+er. En dat gezondheid en leeftijd met elkaar samenhangen, want gemiddeld na het 75-ste levensjaar komen de klachten. Dat is voor de meeste mensen – oud en jong – duidelijk, vooral omdat dit fysiek en zichtbaar. Praktisch iedere jongere heeft wel een opa of oma tenslotte of een oudere buurvrouw.

Wat minder zichtbaar is, maar des te belangrijker, is de psychologie van het ouder worden. Ook een jongere wordt ouder natuurlijk, en een dertiger, maar het leven wordt nog vooruit geleefd. Terwijl met het verstrijken der jaren je vaker terug kijkt, situaties herkent en vergelijkt, het nieuwe en verwachtingsvolle verdwijnt. Langzaam maar zeker groeien mensen in hun leven en zien jezelf als iemand met een eigen karakter en geschiedenis.

Jongeren zien nauwelijks dit karakter, en bijbehorende ervaringen, maar vooral het uiterlijk. Zoals hun oudere collega, die een buikje begint te krijgen, of die het niet meer kan bijbenen om alles digitaal te doen. De gerimpelde buurman, de saaie tante. Jongeren zijn over het algemeen niet zo positief over ouderen in onze cultuur.

Het groeien in het leven, speelt zich vooral innerlijk af. Kijkend naar het innerlijk van oudere mensen, blijkt dat er wel degelijk kenmerken zijn die voor praktisch iedere oudere gelden. Status en uiterlijk vertoon, ambitie kalven langzaam maar zeker af. Een wild en avontuurlijk leven is op een bepaald moment vooral een herhaling van zetten. De eigen waarden en opvattingen krijgen steeds meer contouren.

En langzaam maar zeker verschuift de waardering naar andere zaken dan in de jeugd en volwassenheid. Het druk, druk, druk van kinderen, baan, carrière etc. is achter de rug en er ontstaat ruimte en tijd voor andere zaken. Zoals persoonlijke contacten, authenticiteit, zingeving, het contact met (klein)kinderen. En de behoefte aan eenvoud – mensen die wat ouder zijn, herkennen opgeblazen lucht door hun jarenlange ervaring ermee. Het leven speelt zich meer af in het heden, en moet bij voorkeur plezierig, overzichtelijk en simpel zijn.

Communicatie met ouderen is wezenlijk anders dan communicatie met tieners. Ik weet dat, omdat ik zelf tiener was, en nu ouder ben. Vanuit mijn adviesbureau voor communicatie heb ik me verdiept in ouderen, zorg & technologie. Ik denk graag met u mee over de beste manier om ouderen te bereiken en aan te spreken.

Mijn naam is José van Berkum, en ik woon met man en hond in Nijmegen. Op mijn website www.vbcom.nl vindt u meer informatie over mijn kennis, ervaring en werkzaamheden.